

СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ОBOB'ЯЗКОВОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АВТОВЛАСНИКІВ

Гришко Р. С.

Науковий керівник – к. е. н., доцент Рубцова Н. М.
Таврійський державний агротехнологічний університет

Автомобільний транспорт – найбільш небезпечний вид транспорту, у 100 разів більш аварійний, ніж авіаційний та залізничний, але він є найбільш зручним та доступним. Щорічно на автошляхах світу гине більш ніж 100 тис. осіб, при цьому на кожного загиблого припадає від 4 до 10 травмованих осіб.

Автотранспортне страхування є необхідною умовою мінімізації ризиків, пов'язаних з експлуатацією автотранспортних засобів в екстремальних умовах перевантаження магістралей, використання потужних автомобілів, які здатні розвивати величезні швидкості та інш. В умовах постійно зростаючої автомобілізації необхідність надійного страхового захисту автотранспортних засобів, життя і здоров'я людей – учасників дорожнього руху, залишається дуже актуальною [1].

В цілому автотранспортне страхування необхідно розглядати як комплекс страхових послуг, спрямованих на захист майнових та особистих інтересів як самих власників автотранспортних засобів, так і третіх осіб (вигодонабувачів), які є безпосередніми учасниками дорожнього руху.

Одним із видів автотранспортного страхування є обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

ОСЦПВНТЗ здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників. Даний вид страхування регламентується, контролюється та регулюється Законом України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» [2].

Відповідно до законодавчого акту [2] розрізняють внутрішній (ОСЦПВ) та міжнародний договори страхування («Зелена карта»).

Страховими ризиками, в результаті яких настає цивільно-правова відповідальність страхувальника, є події, які сталися з вини осіб, відповідальність яких застрахована, а саме:

- шкода, заподіяна життю та здоров'ю фізичних осіб (лікування потерпілих, компенсація неотриманих доходів за час непрацездатності, витрати на поховання потерпілого в разі смерті та компенсація неотриманих його утриманцями доходів);

- шкода, заподіяна майну фізичних та юридичних осіб (пошкодження чи фізичне знищення транспортного засобу або майна інших людей, пошкодження доріг, дорожніх споруд, роботи по врятуванню потерпілих, евакуація ТЗ з місця ДТП – в межах ліміту відповідальності);

- моральна шкода, заподіяна фізичним особам.

Розмір страхової суми за шкоду, заподіяну майну потерпілих, становить 100 тисяч гривень на одного потерпілого. Розмір страхової суми за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих, становить 200 тисяч гривень на одного потерпілого. Також передбачене відшкодування моральної шкоди потерпілому, у розмірі до 5% від ліміту за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих [2].

Враховуючи те, що даний вид страхування є обов'язковим, без наявності полісу ОСЦПВ, як і без наявності посвідчення водія та технічного паспорта, рух по дорозі забороняється. З урахуванням того, що вітчизняна автомобільна транспортна система налічує більше 9,2 млн. транспортних засобів, а кількість придбаних полісів ОСЦПВ у 2018 році становить 7,7 млн., можна зробити висновок, що необхідність та обов'язковість даного виду страхування усвідомлює лише частина автовласників.

Згідно статистичних даних, що надає МТСБУ, щодо провадження обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, протягом 2015-2018 рр. простежується позитивна динаміка укладання договорів ОСЦПВ (табл. 1) [3].

Таблиця 1

Динаміка основних показників роботи страховиків - членів МТСБУ в галузі ОСЦПВНТЗ протягом 2012-2018 рр.

Показники	2012 р.	2013р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Відхилення 2018 р. до 2012 р.
Видано полісів (тис. шт.)	8299,2	8761,5	7459,4	6826,1	7049,5	7408,3	7720,3	-6,98
Сума отриманих платежів (тис. грн.)	2436313,3	2441972,5	2564904,0	2970390,0	3406938,9	3737904,8	4485983,9	84,13
Кількість врегульованих справ (шт.)	109637	115006	97343	98785	119186	133394	132888	21,21
Сума здійснених страхових відшкодувань (тис. грн.)	974046,5	1022888,4	987927,5	1089581,7	1405420,0	1887502,8	2114142,1	117,05

Джерело складено автором за даними [3]

На зменшення кількості укладених договорів протягом 2014-2018 рр., порівняно з 2012-2013 рр., у першу чергу вплинуло згортання діяльності українських страхових компаній в Криму та припинення роботи більшості страховиків на сході України.

Основними проблемами, які виникають при функціонуванні обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів, є відсутність довіри населення до страховика, відсутність відповідальності страхової компанії за невиконання своїх зобов'язань, недостатній рівень роз'яснювально-інформаційної роботи та страхової культури. Зменшення впливу цих проблеми на розвиток досліджуваного виду страхування можливе при усвідомленні відповідальності за невиконання вимог і зобов'язань кожної зі сторін договору ОСЦПВ.

Перелік використаних джерел

1. Лесик Л.М. Тенденції та проблеми розвитку ринку обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в умовах економічної кризи / Л.М. Лесик // Гроші, фінанси і кредит. – 2010. – № 2(104). – С. 214-219.
2. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України №733 від 01.07.2004 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>
3. Офіційний сайт МТСБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mtsbu.ua/ua/>

СТРАХОВИЙ МАРКЕТИНГ

Губеня Д. В.

Науковий керівник – д. е. н., професор Чеботарьов В. А.
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Актуальність обраної теми полягає в тому, що проблеми, порушені в ній, мають велике практичне значення для кожної людини, певної групи людей та для держави в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сьогодні страховий маркетинг викликає інтерес у багатьох дослідників. Теоретичні засади страхового маркетингу було досліджено у роботах Н. І. Налукової, Р. І. Забродської, О. І. Кріпа, Н. І. Андрушко, О. Галасюк, Г. Ю. Тлуста, О. М. Лобової, А. Є. Анікеєнко та інші. Проблеми та перспективи розвитку страхового маркетингу в Україні було розглянуто у роботах О. Б. Пономарьової, Т. Р. Воробйової, Л. А. Саєнко, О. А. Горковенко, Н. В. Юдіна, С. В. Лепілкіна, А. М. Кирилової, Є. О. Голишевої та інших.

Оскільки технології швидко розвиваються і з'являється багато інших чинників впливу на споживачів, які впливають на їх остаточний вибір, тема ролі маркетингу в діяльності страхових компаній не втрачає актуальності.

Мета роботи: розкрити поняття страхового маркетингу, визначити його суть, функції, принципи та завдання розглянути комплекс дій страхового маркетингу та дати йому сучасну оцінку.

Основна ідея: Особливістю страхового маркетингу є те, що страхові послуги у сучасному світі досить різноманітні. Кожен вид послуг має свої особливості та своє цільове призначення. Окремий вид послуг має свій підхід відносно розробки стратегії його реалізації. Використовуючи інструменти